

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Regimine Ecclesiae Episcopalis In Octo Libros Distributus

Antonelli, Giovanni Carlo

Velitris, 1650

§. III. An, & quando testes in causis criminalibus sint torquendi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11401

S. III

An, & quando testes in causis
criminalibus sint torquen-
di

- 30 **R**egula est, quod testes inhabiles, seu alias à iure reprobari non probant sine tortura: ob carmen *l. si ea rei conditio ff. de testib. & est communis opinio: nā per torturam omnis defectus, & inhabilitas tollitur Clar. in Pract. crim. l. fin. q. 25. in princ. Alciat. in reg. 2. Presumpt. 29. nu. 12. excep-*
- 31 ita inhabilitate proueniente ex causa inimicitiae, quae nunquam purgatur per torturam etiam in quocunque grauisimo crimine, ut dicunt DD. apud Loccatell. de quaest. Iudic. in sp. 3. num. 55.
- 32 Testes autem inhabiles sunt, infames siue infamia iuris, siue infamia facti *Clar. loco cit. testes varij circa substantialia, Boss. in tit. de Tortur. test. num. 27. socij criminis, etiam si indulgentiam delicti seu gratiam pro se obtinuerint, Ricc. in Prax. for. eccles. par. 1. resol. 320. & in collect. decis. 133. part. 1. item satellites, aliaeque viles personae, ut sunt Histriones, & similes Loccatell. de Quaest. iudic. in sp. 5. num. 258. Ricc. in collect. dec. 138. par. 1. & decis. 2529. par. 7. Boss. in tit. de Denunciat. num. 12. & in tit. de Tort. test. num. 3. Vulp. in Prax. Iudic. cap. 29. num. 1. & seq.*
- 33 Obserua tamen, quod si plures adsint testes inhabiles, non omnes torquendi sunt, sed duo, vel tres, quia tortura est refrenan-
- 34 Tortura verò in tali casu regulariter inchoanda est à timidiori, deteriori, vel magis suspecto *l. vnus ff. de quaestio. Gandin. de malef. tit. de quaest. num. 11. Loccatell. in sp. 5. n. 77. & alij apud Dian. par. 4. tr. 6. ref. 26. nec debet excedere mediam horam, ut post Farinac. & alios d. Loccatell. d. in sp. 5. num. 175. & 288. Dian. par. 4. tr. 6. resol. 27. vers. ult. Ricc. in collect. dec. 2630. in fin. par. 7. neque est repetenda Franc. Marc. decis. 487. vol. 1. quem refert, & sequitur Ricc. in d. collect. decis. 2630. quicquid dicit Boss. in tit. de Confess. per tort. num. 7. & de tortur. Test. num. 21. & de opposit. contra test. num. 18. sed tunc Iudex adherere poterit ijs depositionibus, quae sunt magis verisimiles, & cum quibus concurrunt plura adminicula, ut d. Clar. in l. fin. q. 53. vers. quartus est casus Ricc. in Prax. for. eccles. v. 1. ref. 408. Gubr. lib. 7. concl. 26. numero 3.*
- 35 Obserua 2. quod huiusmodi personae inhabiles tunc torquentur, quando crimen est graue: & ideo si recipiantur in testes in leuibus delictis, quae nullam, velleuissimam poenam mereantur, torqueri non debent: nam neque ex hoc capite tunc repelluntur *Natt. cons. 161. n. 10. lib. 1. Farinac. q. 56. num. 165. quos refert Loccatell.*

tell. in sp. 4. numero 88.

Idem dicendum de teste vario circa non essentialia, quia talis variatio non sufficit ad torturam *Boss. in tit. de Tortur. test. num. 30.*

Neque torquentur testes inhabiles producti ad defensam inquisiti, quia hoc est privilegium Innocentiae, quae testibus etiam inhabilibus probari potest *Menoeb. de Praesumpt. lib. 5. quaest. 48. nu. 7. Loccatell. d. in sp. 4. num. 93.* vbi subdit, quod ex huiusmodi testibus non tollitur omnino fides probationibus fisci ita, ut reus penitus absoluitur, sed ut poena ordinaria delicti non puniatur; idemque procedere in crimine haeresis dicit *Dian. par. 4. tr. 6. ref. 11. vers. verum contraria sententia.*

Nec torquendi sunt, si per alios idoneos testes, seu per alias legitimas probationes plene constaret de delicto: tum quia magis creditur duobus testibus fide dignis, quam mille scelestis *Boss. d. tit. de Tortur. test. num. 43.* & tit. de opposit. contr. test. num. ult. tum, quia huiusmodi testes inhabiles admittuntur tantum in defectum aliarum probationum, vel quando veritas aliter haberi non potest *Ricc. in Prax. for. eccles. par. 2. ref. 212.* & alij apud *Dian. d. par. 4. tr. 6. ref. 11. vers. nota quarto Clar. in d. fin. q. 24. vers. sciendum.*

36 Obserua 3. quod in delictis leuibus, pro quibus non imponitur poena corporis afflictiua, creditur etiam satellitibus sine tortura, puta si aliquem reperiant ludentem ludis prohibitis, vel cum armis, dummodo arma, vel aleas,

aut alterius prohibiti ludi instrumentum ad Curiam deferant: alias in nihilo eis creditur *Loccatell. in sp. 5. num. 258. Boss. in tit. de Denunciat. num. 12. Vulp. in Prax. iudic. cap. 29. num. 1.* & seq. *Ricc. in Collect. dec. 2529. par. 7.* vbi id limitat in Capitaneo Satellitum, qui integer testis habetur ad effectum probandi delictum etiam graue: sed hoc arbitrio Iudicis relinquitur, qui considerare debet qualitatem personae, & alias circumstantias.

Addit *Loccatell. loco cit.* quod ex constitutione Alexandri I V. & Clementis VI. Satellitibus Sancti Officij in ijs, quae pertinent ad eorum officium, creditur absque tortura, vbi alia adminicula, & coniecturae concurrunt praeter eorum attestaciones:

37 Obserua 4. quod ad torturam testis inhabilis non exiguntur indicia, quae ad rei torturam sunt necessaria, nec habetur disceptatio cum aduocatis, et decisum refert *Ricc. in Collect. dec. 2630. p. 7.* nisi testis torquendus esset propter causam, quae aliunde, quam ex processu oriatur, puta ex eo, quia sit infamis, vel vilis: tunc enim super hoc est disputandum, & cognoscendum dato etiam illi termino ad deducendum, si quid in contrarium habet *in v. l. 1. d. si quis dicatur & l. si quis ff. de Quaes. contrarium tamen, etiam in hoc casu in praxi seruari dicit *Clar. in d. fin. q. 25. vers. solet dubitari;* sed hoc totum arbitrio prudentis Iudicis relinquit *Bart. in l. vnus d. testes ff. de Quaes. Boss. in tit. de Tortur. test. n. 39.**

39. *idem Ricc. in Prax. for. eccles. p. 1. ref. 405.*
38. Obserua 5. quod sub nomine vilium personarum non veniunt ij, qui viles dicuntur ratione communis status, & eorum exercitij; & ided ex hoc capite torquendi non sunt, si alias sint honestæ, & probatæ vitæ *Boss. d. tit. de Tortur. test. num. 3. & alij apud Loccatell. d. insp. 5. num. 256. & 295.* idemque dicendum est, si in teste esset alius defectus non proueniens à crimine, puta quia esset domesticus, ac pauper *Boss. tit. de Indic. & consider. num. 151.* vel si testis deponeret in causa, vbi habet interesse; tunc enim non torquetur, etiam si varius sit, *vt dicunt DD. quos refert, & sequitur Loccatell. insp. 3. num. 44.*
39. Obserua 6. quod huiusmodi testes inhabiles non sufficiunt ad condemnandum reum pœna ordinaria, sed tantum ad infligendam pœnam extraordinariam, vel torturam, *vt inquit. Clar. d. fin. q. 24. vers. sciendum in fin. Ricc. in Prax. for. eccles. par. 2. ref. 212.* nec plenè probant, si producantur ad defensam, sed relinquitur arbitrio Iudicis, quanta sit eis fides adhibenda inspecta facti, & personarum qualitate *Ricc. loc. cit. Clar. ubi supra vers. item scias.*
- Notandù tamen est, quod reus torqueri non debet ex dicto vilius socij criminis, nisi alia ad-
41. In multis tamen casibus statuo
40. Obserua 7. quod quando testis torquetur vti varius, & contraria deponens, regulariter statur vltimo dicto in tormentis *Boss. in tit. de tortur. test. num. 20. Alciat. de Presumpt. reg. 2. presumpt. 29. n. 13 & 14. & ita seruari dicit Clar. d. fin. q. 53. vers. quartus est casus, & alij apud Gabr. lib. 7. concl. 26. nu. 1. & 9. Loccatell. insp. 5. nu. 271.* qui duo vltimi Doctores id intelligunt, quando secundum dictum in tormentis receptum fuit solemniter in forma iudicij, & parte citata, alias non tolleretur primum dictum iuratum; sed de cõsuetudine citatio ad hunc actum omittitur, *vt d. Boss. in tit. de opposit. con. test. num. 1.*
- criminis, etiam si essent singulares *Clar. in d. fin. q. 21. vers. sed pone.* nisi fortè tales socij criminis plures patiantur defectus, puta si non tantum essent socij criminis, sed etiam periuri, infames, aut alias inhabiles, quia tunc reus non torquetur, *vt dicunt DD. quos refert, & sequitur Dian. p. 4. tr. 6. ref. 8.*
- Addit *Ricc. in Prax. par. 2. ref. 212.* quod quando vnus testis omni exceptione maior adest cum alio minus idoneo, tunc facere plenam probationem, si huiusmodi testi minus idoneo tortura ad purgandam, & tollendam illius inhabilitatem adhibita fuerit.
- primò dicto, videlicet quando testis illo medio tempore alloquutus fuit, vel potuit alloqui cum parte: tunc enim magis attenditur primum dictum extra torturam,

- ram, quam secundum in tortura propter merū subornationis *Alciat. d. præsumpt. 29. nu. 6. Gabr. lib. 7. concl. 26. num. 7. Loccatell. insp. 3. nu. 48. eademque ratione attenditur primum dictum, si testis post publicationem processus dicat contrarium, ut post Bart. dicit Boss. in tit. de opposit. con. test. nu. 1. Alciat. d. præsumpt. 29. nu. 10. Ricc. in collect. decis. 569. par. 3.*
42. Secundo statur primo dicto, quando testis tunc fuit tormiter examinatus, ut d. *Loccatell. d. insp. 5. nu. 271. quamvis illud primum dictum debilitetur quoad fidem depositionis secundum Ricc. in Prax. for. eccles. par. 1. ref. 408.*
43. Idem dicendum, si primum dictum sit magis verisimile, quod arbitrio Iudicis relinquatur *Boss. in tit. de opposit. con. test. num. 1. & alij apud Gabr. d. concl. 26. num. 6.*
44. Tertio statur etiam primo dicto, si ex prima depositione fuit ius questum parti *Alciat. d. præsumpt. 29. num. 6. Loccatell. d. insp. 5. nu. 271. ubi refert, ita resoluisse Rotam in Parmen. status 23. Martij 1601. coram Card. Millino*
45. Quarto si quis deponat in se, uti pars, & in alium uti testis, quia hoc etiam casu magis creditur primo dicto sine tormentis *Bart. in l. 1. §. questioni ff. de quaest. Boss. in tit. de opposit. con. test. numero 1.*
46. Quinto quando primum dictum extra tormenta receptum fuit in articulo mortis: tunc enim secundum dictum in tormentis non tolleretur illud primum, ut post *Aym. d. Gabr. dicta concl. 26. num. 11.*
47. His adde, quod potest Index torquere etiam testes recusantes dicere veritatem, etiam si inhabiles non sint, puta si interfuerint delicto, & tamen negarent, se aliquid vidisse *Boss. in tit. de tortur. test. nu. 10. quemadmodum potest reus torqueri, si Iudici legitime interroganti nolit respondere Loccatell. d. insp. 5. num. 190. ubi etiam dicit, quod mitius in hoc casu reus torquendus est, videlicet ad summum vsq. ad quartam partem vnus horum, vel etiam minus arbitrio Iudicis.*
48. Notandum tamen est, quod tunc testis torture subijciendus non est, nisi ab vno saltem teste digniore conuincatur, secus si a minus digno *Bart. in l. vnus §. testes ff. de quaest. Ricc. in Prax. for. eccles. par. 1. ref. 405. & in collect. dec. 2630. par. 7.*
49. Limita in Clericis, nobilibus, & alijs in dignitate constitutis: tales enim torqueri non debent, etiam si essent verisimiliter informati, præsertim quando ab alijs veritas haberi potest: sed loco torture multis pecuniarijs iuxta locorum consuetudinem plectendi sunt *Boss. in tit. de tortur. test. n. 7. Loccatell. insp. 5. num. 283. & 309. & alij communiter.*

S V M M A R I V M.

1. Accusationes criminales regulariter spatio 20. annorum tolluntur.
2. An hoc procedat in Inquisitione.
3. Actio iniuriarum anno prescribitur: limitatur nu. 5. 6. & 7.